

4

Katsaus maahanmuuttoasioihin ja Helsingin kotouttamisohjelman 2017–2021 valmistelun tilanteeseen

HEL 2017-007954 T 00 01 06

Päätösehdotus

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto merkitsee tiedoksi katsauksen maahanmuuttoasioihin ja Helsingin kotouttamisohjelman 2017–2021 valmistelun tilanteeseen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto ohjaa kaupungin elinkeino-, kilpailukyky-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikkaa ja elinkeinojaoston hallintosäännön mukaisesti päättää maahanmuuttoon liittyvistä periaatteista ja seuraa niiden toteutumista.

Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2017-2021 linjataan maahanmuuttoon liittyviä tavoitteita, jotka tullaan viemään osaksi valmisteilla olevaa Helsingin kotouttamisohjelmaa. Strategian mukaan Helsinki palvelee kansainvälisesti orientoituneena metropolina muualta tulevia, edistää suvaitsevaisuutta ja monimuotoisuutta sekä panostaa maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämiseen työmarkkinoilla ja laajemmin yhteiskunnassa.

Katsaus maahanmuuttoasioihin tilastojen valossa

Helsingin kasvu perustuu maahanmuuttoon. Vuoteen 2030 mennessä vieraskielisen väestön ennustetaan kasvavan noin 23 prosenttiin koko väestöstä. Vuosina 2004–2015 Helsingin työllisen työvoiman kasvu tuli lähes kokonaan ulkomaalaistaustaisten työllisten määrän kasvusta. Lähtöleikkauksen merkittävin muutos on toisen sukupolven kasvu ja siihen kuuluvien siirtyminen jatkokoulutukseen ja työelämään.

Ulkomaalaistaustaisia helsinkiläisiä oli vuoden 2017 alussa 94 888 henkilöä eli 14,9 prosenttia kaupungin väestöstä. Vuosien 2015 ja 2016 lisääntynyt turvapaikanhakijoiden tulo Suomeen tulee näkymään muuttovoittona pääkaupunkiseudulla vielä seuraavien vuosien aikana.

Vuoden 2017 alusta alkaen vieraskielisten kuten myös kaikkien työttömien määrät ovat kääntyneet reippaaseen laskuun. Vuoden 2017 syyskuussa Helsingin 35 850 työttömästä 27 prosenttia puhui äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Vieraskielisiä työttömiä oli 9 800. Määrä oli kahdeksan prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin.

Vuoden 2017 aikana NewCo Helsingin yritysneuvonnan asiakkaista hieman yli kolmannes eli 1 379 henkilöä oli ulkomaalaistaustaisia. NewCo Helsingin ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden yrityksiä oli vuoden 2017 aikana marraskuun loppuun mennessä perustettu 251 kappaletta.

Marraskuun 2017 loppuun mennessä Helsinkiin on vastaanoton piiristä muuttanut kuluvana vuonna 181 oleskeluluvan saanutta henkilöä. Helsingin vastaanottokeskuksessa oli rekisteröityneenä marraskuussa 2017 noin 1260 turvapaikanhakijaa, joista 986 oli yksityismajoituksessa.

Maahanmuuton ajankohtaiset hankkeet

Stadin osaamiskeskus

Osaamiskeskus yhdistää kotoutumiskoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, sosiaalisen kuntoutuksen ja työllistymisen palvelut. Toiminnan aloituksen jälkeen palveluihin on ohjattu 1 800 asiakasta. Vuositasolla asiakasmäärä on noin 1 200. Asiakkaat palveluohjataan Uudenmaan TE-toimistosta tai Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalta. Ohjatuista asiakkaista vajaa kolmannes eli 560 henkilöä on polutettu eteenpäin. Heistä reilu puolet jatkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, reilu neljännes on työllistynyt tai perustanut yrityksen. Tavoitteena on jatkossa vuositasolla vähintään 1 000 asiakkaan volyymi ja se, että 80 prosentille asiakkaista löytyy ratkaisu koulutuksen tai työllistymisen kautta.

Kaupunginhallituksen erillismäärärahan hankkeet

Kaupunginhallitus kohdensi päätöksellään vuoden 2016 talousarvioon 10 miljoonan euron määrärahan turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi. Viiden hankkeen avulla on vuosina 2016–2017:

- käynnistetty Stadin osaamiskeskus ja sen avulla yhdistetty ammatillista koulutusta, työllistymistä ja kuntoutusta
- kehitetty uusia yhteistyön malleja terveysasematyön, psykiatrian, sosiaalisen kuntoutuksen ja maahanmuuttoyksikön kesken sosiaali- ja terveystoimialalla
- lisätty matalan kynnyksen toimintamahdollisuuksia liikunnan ja kulttuurin keinoin sekä tekemällä ihmisten kohtaaminen mahdolliseksi
- turvapaikanhakijanuoria ja maahanmuuttajataustaisia nuoria on tuettu jalkautuvan nuorisotyön sekä yksilö- ja ryhmätoiminnan keinoin

- tuettu lasten, nuorten ja perheiden kotoutumista avoimessa leikki-
puistotoiminnassa Kotoklubi Kaneli-toiminnan ja peruskouluissa mo-
nikielisten ohjaajien avulla

Kaupunginhallitus kohdensi lisäksi vuoden 2017 talousarvioon 2 miljoo-
nan euron määrärahan maahanmuuttajien työmarkkina-aseman paran-
tamiseen. Määrärahasta kohdennettiin yhteensä 1 379 020 euroa. Ra-
hoituksen avulla on muun muassa kehitetty digitaalisia neuvontasovel-
luksia maahanmuuttajayrittäjiksi aikoville, edistetty pakolaistaustaisten
yrittäjyyttä ja kehitetty yrittäjäperustaisen kotouttamisen konseptia sekä
tarjottu kotivanhempien kielikoulutusta ja omakielisiä vertaisryhmätoi-
mintoja. Lisäksi on tuettu kummitaiteilijatoimintaa Ole Hyvä Helsinki -
hankkeessa.

Kansainvälisten osaajien asettautumisen tukeminen

International House Helsinki (IHH) on Helsingin kaupungin koordinoima
hanke, jossa maahanmuuttajien työmarkkinoille sijoittumisen kannalta
keskeiset neuvonta- ja viranomaispalvelut kootaan saman katon alle.
Henkilöasiakkaiden lisäksi IHH palvelee yrityksiä ja työnantajia ulko-
maiseen työvoimaan ja sen rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä. Palve-
lu käynnistyi joulukuussa 2017 Uudenmaan maistraatin tiloissa Helsin-
gin Albertinkadulla.

Helsinki on myös mukana valtioneuvoston yhteisessä ja työ- ja elinkei-
noministeriön koordinoimassa Talent Boost -ohjelmassa, jonka tavoit-
teena on vahvistaa kansainvälisten osaajien houkuttelua Suomeen se-
kä Suomessa jo olevien kansainvälisten osaajien asiantuntemuksen
kanavoimista yritysten kasvun ja kansainvälistymisen sekä innovaatio-
toiminnan tueksi.

Helsingin kotouttamisohjelma 2017–2021

Kaupungin on kotoutumislain (1386/2010) mukaan laadittava kotoutu-
misen edistämiseksi kotouttamisohjelma. Kotouttamisohjelman tavoit-
teet perustuvat kaupungin strategiaan vuosille 2017–2021. Ohjelmaa
on valmisteltu kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasiat -yk-
sikön sekä toimialojen ja sidosryhmien yhteistyönä. Toimenpiteet ja
mittarit kotouttamisohjelman tavoitteille luodaan tammi-maaliskuun
2018 aikana. Ohjelma tuodaan elinkeinojaostoon alustavasti huhtikuus-
sa 2018.

Kotouttamisohjelman visio on, että Helsinki turvaa osaavan työvoiman
saannin koulutusta ja osaamista hyödyntämällä. Kilpailukykyä voidaan
ylläpitää ja parantaa panostamalla jo täällä olevien ammattilaisten
osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Samalla Helsinki hou-

kutteele maahan osaavaa työvoimaa ja yrittäjiä ulkomailta sekä tarjoaa heille riittävät asettautumista tukevat palvelut.

Ohjelman ydin voidaan tiivistää neljään teemaan, jotka ovat:

1. Helsinki on osaavan työvoiman kaupunki
2. Helsinki on maailman vaikuttavin paikka oppia
3. Helsinki on avoin ja osallistava
4. Helsinki ehkäisee eriarvoistumista

Helsinki on osaavan työvoiman kaupunki

Tavoitteina on, että ulkomaalaistaustaiset helsinkiläiset pääsevät osaan koulutustaan ja kykyjään vastaaviin tehtäviin ja samalla kaupunki näyttää esimerkkiä työnantajana osaavan työvoiman turvaamisessa muun muassa rekrytointitavoitteella. Työperusteista maahanmuuttoa ja sen osuutta kokonaismaahanmuutosta kasvatetaan muun muassa tarjoamalla korkeatasoisia palveluja sekä laadukasta kansainvälistä koulutusta.

Tavoitteena on vähentää ulkomaalaistaustaisten nuorten selkeästi muita suurempaa suhteellista osuutta koulutuksen ja työn ulkopuolella olevista nuorista. Lisäksi luodaan toimenpiteitä erityisesti toisen polven nuorten työllisyyden ja koulutuksen parantamiseksi.

Helsinki on maailman vaikuttavin paikka oppia

Kotouttamisohjelman osana laaditaan kaupunkistrategian tavoitteen mukaisesti oma maahanmuuton kehittämissuunnitelma kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Tavoitteena on luoda maahanmuuttajia paremmin palveleva kokonaisuus varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen ja työllistymiseen vuosille 2017–2021. Suunnitelma kokoa toimialan tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja resurssitarpeet koko strategiakaudelle. Päättävänä on luoda yhdenvertaiset ja saavutettavat kasvatus-, koulutus- ja työelämään siirtymisen mahdollisuudet kaikille.

Oppimisympäristöjen, pedagogisten ratkaisujen ja ohjauksen tulee tukea sitä, että vieraskielisten oppimistulokset paranevat suhteessa valtaväestön oppimistuloksiin. Tavoitteena on lisäksi, että kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstön osaaminen on kielitietoista ja toimialalle rekrytoidaan systemaattisemmin vieraskielisiä ammattilaisia leikkipuistoihin, kouluihin, oppilaitoksiin, opistoihin sekä hallintoon. Suunnitelma vietään kasvatus- ja koulutuslautakunnan hyväksyttäväksi alustavasti huhtikuussa 2018 ja tuodaan osaksi Helsingin kotouttamisohjelmaa.

Helsinki on avoin ja osallistava sekä ehkäisee eriarvoistumista

Helsingin kotouttamisohjelmassa edistetään hyviä väestösuhteita ja pyritään konkreettisilla toimilla tukemaan moninaisten sosiaalisten verkostojen muotoutumista esimerkiksi kehittämällä kaupungin vapaaehtoistyön mahdollisuuksia ja muodostamalla järjestöstrategia koko kaupungille. Toimenpiteitä kehitetään erityisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Helsingin alueiden ja väestöryhmien välistä eriytymistä vähennetään kohdentamalla palveluja niitä erityisesti tarvitseville ryhmille eri kieliryhmät huomioiden.

Tarkempi katsaus maahanmuuton tilanteeseen ja tilastoihin esitetään liitteessä.

Kokouksessa asiasta alustaa erityissuunnittelija Matleena Sierla.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Matleena Sierla, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36495
matleena.sierla(a)hel.fi
Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi
Anu Riila, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 64495
anu.riila(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilastokatsaus maahanmuuttoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kanslia